

«EN FORBRYTELSE Å UTSLETTE DE NASJONALE EGENARTER»

Den artikkel i NSUF's førerorgan «Skuggsjå» som P. O. Storlid omtaler i et innlegg på annet sted i dagens nummer, ble, som han helt korrekt anfører, skrevet på spesiell beskjed fra Quisling. Den ble senere gjengitt som spissartikkel i «NS Månedshäfte» og også offentliggjort i en rekke andre norske aviser og tidsskrifter. Hitler-Jugends daværende representant i Norge, Oberbannführer Erich Lemmer, fikk den oversatt til tysk og sendte den til Berlin for offentliggjøring i et av Hitler-Jugends førertidsskrifter. Vi gjengir nedenfor noen sentrale avsnitt fra artikkelen:

Klare ord

«Enhver politiker som ikke lendet av utopiske ønskesammer eller forfølger visse sjåvinistiske mål, uansett under hvilken parole, er fullt klar over at en germansk og europeisk samling utelukkende kan gjennomføres og gis varig gjennom den ubetingede opprettholdelse av de nasjonale egenarter og med en så stor selvbestemmelsesrett for disse som det er mulig uten å ståe de felles interesser. De stadig tilbakevendende folkedkamper, selv mellom beslektede folk, må ettertrykkelig ha bevisst at en ikke kommer utenom dette. Det er heller ikke ønskelig å gå utenom. Det er vårt kontinents og vårt raseområdes mangfoldighet av nasjonale kulturer som gir dets, ansikt slike rike og varierte trekk. Europa er den eneste verdensdel med virkelig faste og markerte nasjonalstater og folkesamfunn. Rent bortsett fra det umulige ved foretagendet, ville være en forbrytelse

mot vår årtusenårgamle kultur å ta opp kampen for en utslettelse av de nasjonale egenarter. Det gjelder også for de kommende rasebetingede forhold eller sammenslutninger. En annen linje ville bare kunne vinne enkelte folk. Kun et maktpåk vil midlertidig kunne opprettholde en tilstand basert på nivelleringsprinsipp, og vil i sin konsekvens før eller seinere føre til et nytt kaos.»

Ingen utvanning av folkekraften

Litt seinere i artikkelen heter det:

«Vi må her innse en vesensforskjell i måtene å delta i denne felles ledelse på. Et lite folk kan ha liten eller ingen interesse av gjennom enkeltrepresentanter å overta underordnede lederstillinger innenfor andre folks områder. Det ville bety en spredning av kreftene som tilslutt ville føre til en farlig utvanning av folkekraften. De små folk vil derfor etterhvert tape sine beste

krefter, og deres egenart svekkes. For å ta et eksempel, kan vi ikke være interessert i at NSUF-førere sitter som ledere av enheter i Sachsen, Brussel eller andre steder utenfor Norges grenser. Derimot må vi selvfølgelig få våre representanter i en eventuell germansk og europeisk ungdomsledelse. Der må sjansene være like store for alle våre folk.

Når vi betrakter historien, er det et annet moment som straks springer oss i øynene når talen er om eningsbestrebelsene mellom beslektede folk. En nær kontakt mellom våre skandinaviske stater har vært målet for nordisk politikk gjennom flere århundrer. Selv om slike planer selvfølgelig ofte har vært et ledd i personlige eller sjåvinistiske maktplaner, så kan en ikke komme utenom at de nordiske land er nærmere bundet til hverandre både historisk, kulturelt, politisk og befolkningsmessig enn til noe folk utenfor Skandinavia. Det har vært mange vanskeligheter, mang en bitter strid og begått mange urettferdigheter. Ikke minst har Norge ofte vært skadelidende i dette samarbeid.

Men vi er dog intet Balkan. At vi har bekjempet og undertrykket hverandre i fortiden betyr ikke at vi ikke kan samles i framtiden. Tysklands samling er blitt en realitet først i de

Nettopp fordi vi er nasjonalsinnete har vi aktelse for andre folks nasjonalfølelse.

Adolf Hitler.

Nasjonalismen nærer ingen aggressive hensikter mot noen europeisk nasjon. Vi er tvert imot av den overbevisning at de europeiske nasjoner må føre sitt eget liv, kjennetegnet, ordnet og bestemt gjennom overleveringer og gjennom historiske og økonomiske nødvendigheter, hvis ikke Europa som helhet skal gå til grunne, til skade for en uforgjengelig kultur.

Adolf Hitler.

Vi nasjonalsosialister tror at mennesket i lengden bare kan bli lykkelig i sitt folk. Vi lever i den overbevisning at Europas lykke og ytselser er uatskillig forbundet med beståendet av et system av uavhengige, frie nasjonale stater.

Adolf Hitler.

Vi tror slett ikke på at de tvers igjennom nasjonalt hertede folk i Europa i nasjonalitetsprinsippets tidsalder overhodet kunde bli nasjonalt utslattet.

Adolf Hitler.

Man kan i lengden ikke bygge opp et livsfellesskap i Europa mellom nasjoner som ikke er likeberettiget.

Adolf Hitler.

Vi vet at vår bevegelse ble stor nettopp gjennom denne prinsippfasthet.

Adolf Hitler.

Disse Hitlersitatene sto midt inne i den nevnte «Skuggsjå»-artikkelen.

siste år, etter at småstatene gjennom et godt årtusen har bekriget og utbyttet hverandre. Det europeiske ungdomsforbund i september 1942: «Det europeiske ungdomsforbunds oppgave er å befeste og styrke bevisstheten om den europeiske samhörighet i vårt kontinents unge generasjon. Som et uttrykk for den nye orden er det europeiske ungdomsforbund et arbeidsfellesskap av nasjonalt selvstendige og folkelig bevisste ungdomsorganisasjoner. At Det europeiske ungdomsforbund har en slik karakter, utelukker enhver innblanding i de indre forhold i et lands ungdomsorganisasjon. Det europeiske ungdomsforbund avviser derfor alle paneuropeiske bestrebelsene. Som den største organisasjon av ungdomsledere og oppdragere som hittil er stiftet i verden, går den i oppfyllelsen av disse oppgaver ut fra den tanke at nasjonen, foreldrehjemmet og det nasjonale ungdomsfellesskap skal utgjøre ungdommens avgjørende oppdragelsesmessige erfaringer. Den som trofast, samvittighetsfullt og tappert oppfyller sine plikter overfor sin nasjon, riktig dette er, tar vi med noen

ord fra Baldur von Schirachs åpningstale ved stiftelsen av Det europeiske ungdomsforbund i september 1942:

«Det europeiske ungdomsforbunds oppgave er å befeste og styrke bevisstheten om den europeiske samhörighet i vårt kontinents unge generasjon. Som et uttrykk for den nye orden er det europeiske ungdomsforbund et arbeidsfellesskap av nasjonalt selvstendige og folkelig bevisste ungdomsorganisasjoner. At Det europeiske ungdomsforbund har en slik karakter, utelukker enhver innblanding i de indre forhold i et lands ungdomsorganisasjon. Det europeiske ungdomsforbund avviser derfor alle paneuropeiske bestrebelsene. Som den største organisasjon av ungdomsledere og oppdragere som hittil er stiftet i verden, går den i oppfyllelsen av disse oppgaver ut fra den tanke at nasjonen, foreldrehjemmet og det nasjonale ungdomsfellesskap skal utgjøre ungdommens avgjørende oppdragelsesmessige erfaringer. Den som trofast, samvittighetsfullt og tappert oppfyller sine plikter overfor sin nasjon, riktig dette er, tar vi med noen

(Forts. side 6)

De nasjonale ungdomsorganisasjoner rundt om i Europa gikk på samme måte som Quisling innfor et «Europa der Nationen». Her en norsk jentehirdleder i lystig lag sammen med nederlandske og flamske meningsfeller.

skaper derigjennom grunnlaget for et europeisk fellesskap, som bare da kan ha noen verdi dersom dets enkelte medlemmer er nasjonale representater for sine folk.»

Baldur von Schirach var ingen hvemsomhelst. På det tidspunkt var han Gauleiter og Reichsstatthalter i Wien og dessuten Reichsleiter für Jugendziehung der NSDAP. Tidligere hadde han vært Reichsjugendführer.

Utskrift

I sitt arbeide for å fremme Quislings Europa-politikk besøkte NSUF-ledere også ledelsen for Waffen-SS Junkerschule Bad Tölz. Til høyre NS ungdomsfører, minister Axel Stang.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17–20, tirsdag kl. 11–14, onsdag kl. 17–20.
Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Fra venstre: Bjørn Østving, Andreas Østgaard, Einar F. Ruskvad, Til Høyre Axel Heiberg Stang, Bak ham Erich Hemmer. NSUF's berater.

Hvorfor bekjentet Quisling Himmlers utenrikspolitikk?

Både i dette og forrige nummer finner vi artikler som omtaler hemmelige rundskriv fra SS Reichsführung om den fremtidige politikk overfor de germanske folk, rundskriv som ble skaffet tilveie av NSUFs representant i Berlin. Hva var det som sto i disse rundskrivene siden Quisling reagerte så sterkt imot dem?

Vi har snakket med NSUF-ledere som sto midt opp i denne saken. De forteller:

Det første dokumentet man reagerte kraftig imot, var et slags terminologisk direktiv fra SS Reichsführung. Det gikk ut på at det i fremtiden ikke skulle være tillatt å bruke betegnelsen «folk» når det gjaldt de mindre germanske nasjoner. Disse skulle kalles «stammer». Det var bare tillatt å snakke om «det tyske folk»

og «det germanske folk». Dessuten skulle det være forbudt å bruke betegnelsen «rike» i noen annen sammenheng enn «det stortyske rike» og «det germanske rike». Å kalle f.eks. Norge et rike, var forbudt.

Senere kom det et meget langt promemoria som gikk ut på en total sammenrøring av de germanske folk. Det skulle ikke være snakk om nasjonale egenarter i det hele tatt, da selvfølgelig bortsett fra at man kunne snakke om en tysk egenart og kultur. Alle de andre folk skulle gå opp i en stor-germansk enhet. Når det gjaldt ledelse, så skulle utpeking av ledere gå på kryss og tvers av grensene. Det sto bl.a. omtrent ordrett: «I fremtiden skal det være like naturlig men en norsk Gauleiter i Dresden som

en tysk i Oslo.» Som man forstår, var dette en politikk som gikk fullstendig på tvers av Quislings forestillinger om «ein Europa der Nationen», som det gjerne ble kalt på tysk.

De samme NSUF-ledere betoner imidlertid følgende: Selv om dette var uttrykk for holdninger blant teoretikerne i det politiske SS, så er det ytterst tvilsomt om det var gjennomslag for dem i Waffen-SS. Kontakter man f.eks. hadde med ledelsen for Junkerschule Bad Tölz tydet tvert imot på at man der sto langt nærmere Quislings linje enn Reichsführungs. At utviklingen i Waffen-SS etterhvert gikk mer og mer i retning av «ein Europa der Nationen», fremgår også av forskningsarbeider som er fremlagt i de senere år.

FOLK OG LAND – Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.

Nr. 6. 87.

Noen trekk fra Quislings kamp for selvstendigheten

Få slagord sto så sentralt i krigstidens tyske propaganda som «den europeiske nyordning». Det var riktignok like uklart og mangetydig som det var sentralt. Noen forbindelig tolkning ble aldri gitt, til tross for i første rekke Quislings, men også andres, iherdige forsøk på å få «allerhöchste Stelle» til å gi klar beskjed. (Kfr. Quislings mange PM, memoranda, utkast til Europa-pakt m.m.) Grunnen kan være at Hitler simpelthen ikke selv hadde noen fastlagt forestilling om denne nye ordning. Hans diverse felttog og erobringer var improvisasjoner uten annen overordnet militær eller politisk strategi enn den enten å slå eller å komme til en minnelig ordning med England, inntil det hele til slutt endte som en ren forsvarskamp mot overmektige fiender. Forsåvidt bare en reprise av Napoleons dilemma og skjebne.

Svært forskjellige tyske oppfatninger

Den påfallende taushet om «nyordningen» kan også ha vært taktisk begrunnet. Det samme gjelder for den «germanske samling». En hvilken som helst autorisert variant ville, om den i beste fall kunne tiltrekke noen, helt sikkert frastøte andre, i som utenfor Tyskland. Derimot er det mer enn tilstrekkelig dokumentert at det innen det tyske lederskap eksisterte svært bestemte, og svært forskjellige oppfatninger av den kommende ordning. Dette visste også Quisling og andre på høyt plan meget godt. For v. Ribbentrops utenriksdepartement synes målet klart å ha vært et Europa under tysk dominans, - d.v.s. ikke annet enn den klassiske hegemonialmakt-modell slik den har eksistert siden Romerrikets dager og i tur og orden er blitt fulgt av skiftende stormakter, og uten nevneverdig forskjell mellom germanske og andre stater. For Himmler og hans blodmystikere var målet et «Storgermania» omfattende alle germanske folk, som i analogi med tidligere tiders nasjonale rikssamlinger ville gå opp i en høyere, «blodsbeitinget» enhet. Endelig eksisterte Rosenbergs Aussenpolitisches Amt, som skjønt sterkt «germansk» orientert ikke representerte den overnasjonale retning med nivelle-

Av P. O. Storlid

ring av nasjonale forskjeller, men tenderte mot en forbundsmodell hvor nasjonalstatene fortsatte å bestå og videreutvikle sine særtrekk innenfor den høyere enhetsramme m.a.o. et statsforbund, og ingen forbundsstat. Dette var i tråd med Quislings visjon av det nye Europa, og tilhengere av denne ide fantes først og fremst innen Hitler-Jugends rekke. For ytterligere å komplisere bildet må regnes med at diverse «Hoheitsträger» som Reichskommissar Koch i Ukraina, og kanskje kollega Terboven her, overhodet ikke var interessert i noen annen ordning enn det bestående okkupert-regime med dem selv på toppen, som gav dem et personlig maktgrunnlag i deres respektive områder.

«Et perfekt fungerende kaos»

En motstander av regimet karakteriserte det dengang som «et mesterlig organisert og perfekt fungerende kaos», og ser man på den lange rekke av kompetansestridigheter mellom de nevnte personer og myndigheter, og flere til, kan overdrivelsen ha en kjerne av sannhet i seg også når det gjelder de utenrikspolitiske mål.

Like naturlig som at de himmlerske og rosenbergske ideer fenget i forskjellige tyske kretser er det at de fant tilhengere i andre land, også de okkuperte, innenfor deres rekke som håpet og/eller trodde på en tysk seier. Dette gjelder også for Nasjonal Samling, og like inn i Quislings regjering. (At den ene retning skulle være mer «idealistisk» enn den annen, skal ikke påstås. Idealist er den som virker for et ideal, og forsåvidt en nøytral betegnelse.) Men det kan være av interesse å få klarlagt Quislinga egen stilling, som dermed også må kunne kalles Nasjonal Samlings offisielle standpunkt, enda innenfor regjeringen i alle fall Lie avgjort tilhørte «storgermanerne». Mest fremtrende «gammeldags» nasjonalister var ved siden av Quisling selv utvilsomt Lunde og Fuglesang.

«Hvordan Quisling manøvrerte»

Det er kjent at Quisling aldri fikk opprette noe utenriksde-

partement. Både kunne dette, fra Hitlers synspunkt, ha skapt en uønsket presedens og grunnlag for krav fra andre hold, og selvfølgelig var Terboven imot det. Opprettelsen av konsul Størens «spesielle kontor» var et forsøk på å fjerne hinderet, men kunne naturligvis på ingen måte erstatte det kontaktpunkt og den utkikkspost en regulær diplomatisk representasjon i Berlin ville vært. Quisling var derfor ikke ute når det gjaldt å skaffe seg førstehåndsinformasjon fra de høyere sfærer i Führerhauptquartier og Berlin. Men noe er bedre enn ingenting. Vel vitende om de store skillerlinjer og om Rosenbergs og Hitler-Jugends innstilling valgte han å forsøke en manøvre med NS Ungdomsfylking, som fikk etablert en forbindelsesmann i Berlin. Dette var ikke noen forbindelse på statsnivå, og møtte derfor ikke den ellers nidkjære bøygen.

Denne forbindelsesmannen gjorde godt arbeid. Bl.a. fikk han tak i SS-dokumenter vedrørende Norges stilling i «nyordningen», som gikk videre til Quisling. Som - i en viss forstand - «gammeldags» nasjonalist måtte Quisling på et eller annet vis få tatt skarpest mulig til motmæle mot de himmlerske fremtidsvisjoner. Men man kan ikke godt uttale seg om eller mot dokumenter man offisielt ikke kan ha sett. Hva gjør man da - ?

Quisling gjorde dette: Han satte en ung mann i ungdomsfylkingen til å skrive noen «generelle» betraktninger i NSUF's førerorgan «Skuggsjå» for mai-juni 1944, som er foranledningen til disse refleksjoner, og også kunne være et utmerket utgangspunkt for en som ville ta også dette kapittel fra vår nære historie opp til mere inngående behandling.

Kvass polemisering om et høyst ømtålelig emne

Artikkelen heter «Hva betyr en germansk samling for Norge?», og er i formen et innlegg i en intern norsk debatt. Den er ypperlig komponert, og gir i sammenheng form det quislingske syn på fremtidens Europa. Hverken kan man vende tilbake til status quo ante 1940 «bare med den forskjell at den utenrikspolitiske orientering har retning sørover istedenfor»

(Forts. side 6)

Noen trekk fra ...

(Forts. fra s. 2)

vestover» eller kan man «radikalt forlate nasjonalitetsbegrepet» og «uten videre hoppe bakk over én rekke psykologiske, historiske, geopolitiske og ikke minst nasjonale realiteter». Det ville bent frem være «en forbrytelse mot vår tusenårsgamle kultur å ta opp kampen for en utsettelse av de nasjonale egenarter. Dette gjelder også for de kommende rasebetingede forbund eller sammenslutninger».

Forfatteren nærer riktignok ingen frykt for at denne «forbrytelse» av umiskjennelig himmlersk merke skal kunne fullbyrdes, idet han nemlig kan «dra den slutting at det kommende germanske samband vil bestå av likeordnede ledd med suverenitet i indre anliggender.»

Han drar kort sagt den slutning at det er Quislings Europa- og germanertanke som er den riktige, og som det fremtidige Europa må innrettes etter. Det hele elegant utledet av premisser som ikke engang en Reichführer-SS kunne reise innsigelse mot: Syv Hitlersiteter, hvoriblant også det om at «Man kan i lengden ikke bygge opp et livsfellesskap i Europa mellom nasjoner som ikke er likeberettiget». Som motvekt mot tysk dominans trekkes for sikkerhets skyld også inn «de nordiske samlingsbestrebelse», og nevnes endog en passant «den angelsaksiske språkgruppe» innenfor den germanske verden. Det det nå gjelder er å påse at den påbegynte utvikling fremover mot Storgermania «ikke kommer inn i et skjævt spor. Dessuten er det en evig regel at et folk ikke bare må vite hva det kjemper mot, men også hva det kjemper for».

Det vil med god grunn forundre mange at det i de tider kunne skrives og polemiseres så kvass om dette høyst ømtålelig emne. Aller mest når man har klart for seg hvem den egentlige adressat er! Med til historien hører for den saks skyld også at artikkelen ble inntatt i Hitler-Jugends hovedorgan. For en historiker vil den være en ypperlig innfallsport til forståelse av hva der rørte seg på den side forfatteren hørte til.

P. O. Storlid